

Les conclusions de l'investigador Ettore Ghibellino han aixecat molta polseguera entre els estudiosos de Goethe, perquè n'explica la vida sentimental d'una manera ben diferent de com s'havia explicat.

“Les fonts són enverinades”

Senyor Ghibellino, la vostra suposició que la duquesa Anna Amàlia fou l'estimada de Goethe, i no Charlotte von Stein, sembla espectacular. Com hi heu arribat, a aquesta conclusió?

—Vaig investigar a Weimar el 2001 per a la meua tesi doctoral. Un dia vaig topar amb un quadre d'Anna Amàlia de l'any 1775 i de sobte em va fascinar: és la dona de Goethe! Després vaig llegir *Torquato Lasso*. Exactament la mateixa trama, l'amor prohibit del jove poeta envers la princesa.

—No per intuïció?

—Això fou tan sols el principi. D'aleshores ençà vaig començar a aplegar indicis. Sóc jurista, vaig ser passant a Coburg. Allà vaig haver d'investigar dos assassinats. Així que en sé alguna cosa, de recollir indicis.

—Molt bé. Quins són els vostres principals indicis?

—Tenim declaracions de nou testimonis coetanis de la cort que apunten, més o menys obertament, que entre Goethe i la duquesa hi havia alguna cosa. També

L'investigador de Weimar Ettore Ghibellino, de 39 anys, parla de la seua tesi amorosa entre Anna Amàlia i Goethe, d'arxius expurgats i dels seus nous detractors.

les cartes de Goethe, que van adreçades a una dona amb una gran formació literària. I era Anna Amàlia, més que no Charlotte von Stein. A tot això s'hi afegeixen petites incoherències de dates i llocs, o els atacs de gelosia de Goethe quan Anna Amàlia viatjava amb un altre home. També trobem gargots de Goethe on dibuixa una vegada i una altra les sigles AA. O ara les dolces cartes d'Anna

Amàlia a la mare de Goethe. També el vell Goethe va parlar amb Eckermann, si llegiu atentament, d'aquest amor secret. Hi ha molts indicis escampats que conformen una certa probabilitat.

—Però hi ha molts testimonis de coetanis que suggereixen una relació molt estreta, per bé que estranya, entre Goethe i Charlotte von Stein.

—Hi va fer un paper important, cert. Però el destinatari de les cartes de Goethe —suposadament adreçades a Charlotte von Stein— domina el vocabulari de les belles arts, el llatí i l'italià. Charlotte von Stein no sabia ni llatí ni italià. Aquestes contradiccions no passen per alt a ningú.

—De fet, hi ha incoherències en aquestes cartes. Sovint s'hi parla de fets quotidians, de sobte esdevenen de nou increïblement tendres. Goethe representa estar promès simbòlicament amb la destinatària. Però totes aquestes cartes es trobaven en propietat de Charlotte von Stein i foren llegades com a herència familiar. Com és possible que les cartes hagen arribat a von Stein, si s'adreçaven a Anna Amàlia?

—Charlotte era la confident més íntima d'Anna Amàlia, en qui va depositar la confiança des del principi: la fidel *dona de palla*, la mitjancera de les cartes i suposada estimada de Goethe; si no, aquest joc ocult no hauria funcionat. I, per tant, resulta lògic que Anna Amàlia confiara les cartes a Charlotte per a conservar-les. La idea del gran amor entre Goethe i von Stein es basa, des de fa més d'un segle i mig, en aquestes cartes. Si veieu les cartes a l'arxiu comprovareu que moltes no duen cap encapçalament, o tot simplement “Benvolguda Senyora”. No fou fins al sisè any de la relació que trobem la dedicatòria “Benvolguda Lotte”. Resulta inconcebible que von Stein siga la destinatària d'aquestes cartes, ja que la majoria d'informacions contemporànies sobre ella demostren una fredor i una pobresa d'esperit considerables.

—La qüestió dels sentiments desbordats de Goethe i la fredor de Charlotte von Stein ocupa des de fa temps els investigadors. Kurt Eissler, reputat estudiós de Freud, defensava la tesi que Goethe, tardà en l'amor, va tenir experiències sexuals per primera vegada a Itàlia. També hi ha la presumpció que Goethe usà la freda Charlotte per crear un destinatari ideal de la seua poesia que, en realitat, no existia.

—Una construcció com aquesta resulta encara més complexa que la meua. Jo passe per la porta, mentre uns altres intenten entrar amb prou feines per la finestra. Sovint hem de prendre com a punt de partida l'experiència amorosa. Em molesta sovint de l'estudi de Goethe que es postule que fou un geni, que tenia unes pautes de conducta pròpies i que no podem comprendre-les, punt. Si partim de la nostra experiència vital quotidiana, també podem pensar en el marit de Charlotte von Stein, Josias von Stein, que mai no va alçar la veu contra la suposada relació de la seua dona amb el plebeu Goethe. Tot això resulta simplement inconcebible.

—**Josias von Stein, pel que sabem, no s'interessava gaire per la seua dona. Però a banda d'això: per què tota aquesta mascarada, aquest esforç ingent per a encobrir l'amor d'Anna Amàlia? Al cap de sis anys al servei de la cort, Goethe fou ennoblit. Què hauria impedit una relació pública?**

—Hauria estat un escàndol enorme. No vull descartar tampoc que a ella li agradara d'influir en el seu fill mitjançant un Goethe ministre, i governar així també un poc. Però penseu en els privilegis de Goethe: rebia 1.200 tàlers [moneda alemanya equivalent a 8 rals de plata]. El poble miserable estava enrabiada! I Goethe es dedicava a l'estudi de les ciències naturals tot ocupant el càrrec de ministre. Tot el públic de la literatura alemanya ho hauria vist clar: ah, així s'expliquen tants diners, és l'amant de la duquessa! Aquell pendó! Inconcebible!

—**Goethe havia compromès la seua carrera a ulls de molts dels seus amics de joventut per haver-se quedat a la**

cort de Weimar. Però una aventura amb la duquessa no hauria deformat aquella imatge. Ens costa d'imaginar el gran escàndol de què parlem.

—Era important de mantenir el secret. El petit ducat de Saxònia-Weimar depenia, per una banda, de Prússia, i, per una altra, de la cort de Viena. Anna Amàlia i el seu fill Carles August no es podien permetre cap errada. I ací arribem als problemes amb els arxius d'aquell temps. També el llegat de Goethe era a mans de la casa governant. Si us mireu les fonts, llavors comprovareu que la tria es féu amb el sabre damunt la taula.

—**Per mantenir la mascarada més enllà de la mort dels implicats?**

—Lògicament. Les fonts són envernades. Sabem, per exemple, a través del germanista Daniel Wilson, que encara es van reescriure i ardonir extractes de l'última edició de l'epistolari de Carles August per ajustar-lo a la imatge del preminent duc de Goethe. Per què, si no, no es conserva ni una sola carta de Goethe a Anna Amàlia de la seua primera dècada a Weimar? Com és possible, si havien de despatxar contínuament? El vell Goethe va parlar amb el seu marmessor de la immensa quantitat de cartes a Anna Amàlia. Llavors, un bon dia simplement va desaparèixer la major part de l'arxiu privat ducal. És significatiu que tots els documents que hem trobat fins ara procedesquen d'arxius de fora de Weimar. La monarquia va tenir un segle per a triar les fonts. Fins el 1918, l'Arxiu General de Turíngia i l'Arxiu Goethe-Schiller restaren sota el control de la família ducal de Saxònia-Weimar.

—**Han passat noranta anys des del final de la monarquia. I la germanísti-**

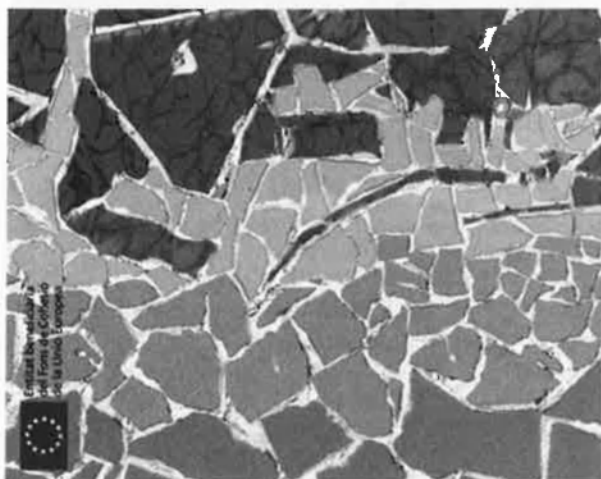
ca mundial no s'ha ocupat de res tant com de Goethe. Com és que ningú no ha anat darrere la pista d'Anna Amàlia? La vostra teoria és un afront a tots els estudiosos de Goethe.

—Ja comence a notar-ho. Però dic: investigació, investigació, investigació. Hem de tornar als arxius. En les ciències humanes sovint hom no té tanta ambició per a estudiar actes i desxifrar manuscrits. Bé, per això sóc ací, amb tots els meus companys d'armes. Stefan Weiss per exemple, un historiador amb plaça que s'encarregarà d'estudiar per a nosaltres l'espionatge a final de segle XVIII. Fou enormement important, però fou menystingut, igual com ho és avui. Weiss i jo estem convençuts que no és a la literatura, sinó als arxius d'estat on encara hi ha material desconegut. És una tasca feixuga, i els germanistes prefereixen basar-se en més germanistes.

—**El prestigiós germanista Helmut Koopmann va publicar fa sis anys un estudi sobre Goethe i Charlotte von Stein. També ell es demana si aquesta dona fou un "fantasma amorós" o la seua veritable estimada, però al final escriu que von Stein fou "l'únic gran amor" de Goethe.**

—Per força havia de veure-ho així, ja que mai no va posar en dubte que les cartes s'adrecen a von Stein. Jo no sóc germanista; en canvi trac conclusions dels hàbits financers de calcs von Stein o de la comptabilitat i els pressuposts d'Anna Amàlia. Igualment, quan analitze un quadre no me n'interessa l'estètica, sinó la possibilitat d'una declaració oculta.

Susanne Beyer, Urs Jenny
Traducció de Guillem Soler

Port de Barcelona

Tan singular com la nostra ciutat

El Port de Barcelona no és un port qualsevol. És un port tan obert, notable i singular com la nostra ciutat. Perquè ofereix **els serveis més moderns**. Perquè **avança** cada dia més, **ançant amb molta cura les noves peces que exigeix la seva creixent activitat**. Perquè està totalment **integrat a la ciutat**.

I tot això fa que sigui un port molt especial. Un port competitiu que ha esdevingut un referent mundial per la seva **qualitat**, per la seva **seguretat**, per la seva aposta per les noves tecnologies i per la seva **extraordinària capacitat**. I és que tractant-se de Barcelona, no podia ser d'una altra manera.

Port de Barcelona
www.apb.es